

Titulació	Tipus	Curs
4313815 Recerca en Educació	OT	0

Professor/a de contacte

Nom: Oscar Mas Torello

Correu electrònic: oscar.mas@uab.cat

Equip docent

Cristina Mercader Juan

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

Aquest mòdul pretén introduir l'alumnat a la recerca en l'àmbit de la formació i la tecnologia educativa:

- Reflexionar al voltant dels conceptes de tecnologia educativa i tecnologies digitals al servei de l'aprenentatge i el coneixement i el seu impacte educatiu.
- Oferir una visió dels diferents enfocaments de recerca relacionats amb la tecnologia educativa.
- Analitzar i dissenyar projectes de recerca que abordin problemàtiques relacionades amb les tecnologies digitals en diferents contextos educatius.

Resultats d'aprenentatge

1. CA17 (Competència) Formular un problema d'investigació relacionat amb la formació i les tecnologies digitals i definir-ne les preguntes i els objectius.
2. CA18 (Competència) Adoptar criteris de qualitat metodològica en la investigació de la formació i les tecnologies digitals.
3. CA19 (Competència) Plantejar propostes de millora i/o projectes d'innovació basats en les evidències obtingudes a través de la investigació de la formació i les tecnologies digitals.

4. KA16 (Coneixement) Descriure els paradigmes, els enfocaments i els dissenys metodològics en la investigació de la formació i les tecnologies digitals.
5. KA17 (Coneixement) Identificar diferents línies d'investigació en la formació i les tecnologies digitals.
6. KA18 (Coneixement) Identificar problemes i donar respostes a les necessitats educatives relacionades amb la formació i les tecnologies digitals mitjançant els plantejaments innovadors.
7. KA19 (Coneixement) Reconèixer els principis ètics d'investigació en el desenvolupament dels estudis sobre formació i tecnologies digitals.
8. SA11 (Habilitat) Desenvolupar una revisió exhaustiva de la literatura científica relacionada amb la formació i les tecnologies digitals.

Continguts

1. Les Tecnologies de la informació i la comunicació com Tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement: diferents accepcions segons la visió de Tecnologia Educativa. De la visió tecnològica a la crítica. Implicacions per a la investigació.
2. Línies d'investigació en tecnologies digitals vinculades a la formació
3. Implicacions organitzatives de la tecnologia educativa.
4. La formació presencial, semipresencial i a distància.
5. Estratègies metodològiques i tecnologies digitals.
6. Competències pedagògiques i la competència digital docent.
7. Polítiques i pràctiques en la integració de les tecnologies digitals en l'educació. Els recursos digitals com interactius, hipertextuals i multimèdia. La intel·ligència artificial generativa en els contextos educatius.
8. La creació de materials digitals per a la disseminació per a la investigació. Col·laboració, participació, principis ètics de la recerca i ètica de les dades.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Debats sobre lectures-exposicions/ Tallers-exercicis aula/Presentació de treballs	20	0,8	
Explicacions magistrals	16	0,64	
Tipus: Supervisades			
Elaboració del treball de curs/memòria	12	0,48	
Tutories	12	0,48	
activitats en diferents formats i modalitats	12	0,48	
Tipus: Autònomes			
Fa referència a totes les activitats relacionades amb l'estudi personal, lectures, anàlisi de casos, realització d'exercicis, recerca d'informació, elaboració de portafolis....	64,5	2,58	

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes de discussió bibliogràfica i magistrals/expositives per part del professorat
- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes i/o casos i/o exercicis-activitats-infografies i recensió d'investigacions (crítiques, comparatives, etc)
- Presentació / exposició oral de treballs.
- Tutories

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats breus/curtes d'aula i externes (individuals/parelles/grupals). Assistència i participació.	15%	2,25	0,09	CA19, KA16, KA17, KA18, KA19
Recensions crítiques d'articles i infografia. Presentació i discussió. (Individual)	35%	5,25	0,21	KA16, KA17, KA18, KA19, SA11
Treball final individual del mòdul	50%	6	0,24	CA17, CA18, CA19, KA16, KA17, KA18, KA19, SA11

L'avaluació del mòdul es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 5 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final del mòdul.

El treball final i les recensions/infografia si estan suspeses (amb més de 3,5) es podran recuperar/refer a partir de les indicacions del professorat. No es podran recuperar les activitats d'aula.

Els lliuraments amb retard, correccions, millores, segons lliuraments, recuperacions, etc... puntuaran un màxim de 6,5. Els treballs de recuperació es lliuraran, com a màxim, dues setmanes després d'haver rebut la correcció/feedback.

Les dates de lliurament seran:

- Treball 1 (Recensions crítiques d'articles i infografies): Lliurament 2ª setmana d'Abril aproximadament.
- Treball 2 Final: Lliurament 1ª setmana Maig aproximadament.

En totes les activitats (individuals i en grup) es considerarà la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el

professorat considera que no compleix aquests requisits. Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'alumnat mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva, l'alumnat haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

El procediment de revisió de les proves es realitzarà de forma individual i presencial.

La còpia i el plagi són robatoris intel·lectuals i, per tant, constitueixen un delicte que serà sancionat amb un zero en tot el bloc on es situï el treball. En el cas de còpia entre dos alumnes, si no es pot saber qui ha copiat de qui, s'aplicarà la sanció a tots dos alumnes. Volem recordar que es considera "còpia" un treball que reproduceix tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un/a autor/a com a propi, és a dir, sense citar-ne les fonts, sigui publicat en paper o en format digital a Internet (veure documentació de la UAB sobre el plagi a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html).

--

L'alumnat que s'acull a l'avaluació única té la mateixa assistència obligatòria que la resta d'estudiants que realitzen avaluació continuada, havent de realitzar una carpeta/portafoli d'aprenentatge (digital i/o en format paper a determinar pel professorat) amb el següent contingut:

- portada estàndard del màster
- índex exhaustiu
- Totes les activitats plantejades al grup a l'aula, Moodle, etc..., incloent-hi una síntesi de la reflexió final realitzada de forma grupal (o individual si aquesta no s'hagués produït).
- Treball 1. Aquest treball inclou el treball escrit (segons guió facilitat) i la presentació del treball que es realitza oralment a classe amb el grup; en aquest cas, aquesta presentació s'haurà d'enregistrar i lliurar una exposició multimèdia que permeti veure simultàniament la presentació de suport realitzada (powerpoint, canva, etc...) i l'explicació de l'alumnat. El fitxer haurà de ser compatible amb els programes estàndard. A més, caldrà afegir una breu síntesi de tots els diferents "treballs 1" presentats a l'aula pels seus companys.
- Treball 2. Aquest treball seguirà les mateixes indicacions que el "Treball 1", però seguint el seu propi guió facilitat. A més, haurà d'afegir una breu síntesi de tots els diferents "treballs 2" presentats a l'aula pels seus companys.

La carpeta d'aprenentatge amb totes les evidències es lliurarà a la penúltima sessió de classe, i s'aplicarà el mateix sistema de recuperació/revisió que a l'avaluació contínua.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

ADELL, J. (2018). Más allá del instrumentalismo en tecnología educativa. En J. Gimeno (Ed.). *Cambiar los contenidos, cambiar la educación* (pp.117-128). Madrid: Morata.

ALONSO, C.; BOSCO, A.; CORTI, F. y RIVERA, P. (2014) Prácticas de enseñanza mediadas por entornos 1 x1: Un estudio de casos en la educación obligatoria de Cataluña, *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*, Vol. 18, 3, pp. 99-118. [[En línea](#)]

ANICHINI, A., PARIGI, L. Y CHIPPA, S. (2017) Between tradition and innovation: the use of textbooks and didactic digital contents in classrooms, *Revista Latinoamericana de Tecnología Educativa*, 16(2), pp. 97-110. [[En línea](#)]

- APARICI, R. y SILVA, M. (2012) Pedagogía de la interactividad, *Comunicar*, 38, XIX, 51-58. [\[En línea\]](#) [Consulta 15/7/2013]
- AREA, M. (2007). Las tecnologías de la información y comunicación en el sistema escolar. Una revisión de las líneas de investigación. *Relieve: Revista Electrónica de Investigación y Evaluación Educativa*, vol 11, nº1 [\[En línea\]](#) [Consulta 27-09-09]
- AREA, M. y ADELL, J. (2021). Tecnologías Digitales y Cambio Educativo. Una Aproximación Crítica. *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 19(4), 83-96. <https://doi.org/10.15366/reice2021.19.4.005>
- ARROYO, A. (coord). (2024). *Inteligencia artificial y educación: construyendo puentes*. Graó. ISBN: 978-84-128529-1-2.
- AZORÍN, C y MUIJS, D. (2018) Redes de colaboración en educación. Evidencias recogidas en escuelas de Southampton. *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*, 22, 2, pp. 7-27
- AZORÍN, C y MUIJS, D. (2017). Networks and collaboration in Spanish education policy. *Educational Research*, 59(3), 273-296.
- BAUMAN, Z. (2002) Modernidad líquida. México: S.L. Fondo de Cultura Económica de España.
- BOSCO, A. (2008) De la supuesta relación entre tecnología e innovación educativa, *REIRE Revista d'Innovació i Recerca en educació*, nº 1, noviembre de 2008, pp.11-22. [\[En línea\]](#) [Consulta 27-09-10]
- BOSCO, A. y RODRÍGUEZ, D. (2008) Docencia virtual y aprendizaje autónomo: algunas contribuciones al Espacio Europeo de Educación Superior. *Revista Iberoamericana de Educación a Distancia (RIED)*, Vol. 11 (1), pp. 157-182. [\[En línea\]](#) [Consulta 11-06-12]
- BOSCO, A.; SÁNCHEZ VALERO, J.A. y SANCHO GIL, J. (2016) Teaching practice and ICT in Catalonia: Consequences of educational policies. *KEDI Journal of Educational Policy*. 13 (2). p 201-220. [\[En línea\]](#)
- CABERO, J.; BARROSA, J.; LLORENTE, C. (2019). La realidad aumentada en la enseñanza universitaria. *REDU. Revista de docencia universitaria*, 17 (1), 105-118.
- CAPELL, N.; TEJADA, J. Y BOSCO, A. (2017) Los videojuegos como medio de aprendizaje: un estudio de caso en matemáticas en Educación Primaria. *Pixel-Bit*, 52, 133-150. [\[En línea\]](#)
- CASTAÑEDA, L., SALINAS, J. & ADELL, J. (2020). Hacia una visión contemporánea de la Tecnología Educativa. *Digital Education Review*, 37, 240-268. <https://doi.org/10.1344/der.2020.37.240-268>.
- DE PABLOS, J. (2009) Historia de la Tecnología Educativa. En DE PABLOS, J. (Coord.) *Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet*. Málaga: Ediciones Aljibe. pp. 95-115.
- DOMINGO-COSCOLLA, M.; BOSCO-PANIAGUA, A.; CARRAZCO SEGOVIA, S. & SÁNCHEZ VALERO, J.A. (2020) Fomentando la competencia digital docente en la universidad: Percepción de estudiantes y docentes. *Revista de Investigación Educativa*, 38(1), 167-782 [\[En línea\]](#)
- FERNÁNDEZ-ENGUITA, M. (2023). *Competencia digital docente para la transformación educativa*. Madrid: OEI. [\[En línea\]](#)
- FISHER, G. (2014) Beyond Hype and Underestimation: Identifying Research Challenges for the Future of MOOCs. *Distance Education Journal* (Commentary for a Special Issue "MOOCs: Emerging Research"), 35(2), pp. 149-158. [\[En línea\]](#)
- GEWERC, A., MONTERO, L. y LAMA, M. (2014) Colaboración y redes sociales en la enseñanza universitaria. *Comunicar*, 42, XXI, pp. 55-63. [\[En línea\]](#)
- LÓPEZ HERNÁNDEZ, A. (2007) Libros de texto y profesionalidad docente, *Revista de la Asociación de Inspectores de Educación de España*, nº6 [\[En línea\]](#) [Consulta 11/6/2012]

MARIN, V., NEGRE, F. y PÉREZ, A. (2014) Entornos y redes personales de aprendizaje (PLE-PLN) para el aprendizaje colaborativo, *Comunicar*, 42, XXI, 35-43. [\[En línea\]](#)

MARTIN MONJE, E.; BÁRCENA, E. y READ, T. (2014) La interacción entre compañeros y el feedback lingüístico en los COMA de lenguas extranjeras. *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*. Vol 18, 1, pp. 167-183. [\[En línea\]](#)

MAS, O. y POZOS, K.V. (2012) Las competencias pedagógicas y digitales del docente universitario. Un elemento nuclear en la calidad docente institucional. *Revista del Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació*, 1, pp.1-21. [\[En línea\]](#)

MENESES, J., FÀBREGUES, S., JACOVKIS, J., & RODRÍGUEZ-GÓMEZ, D. (2014). La introducción de las TIC en el sistema educativo español (2000-2010): un análisis comparado de las políticas autonómicas desde una perspectiva multinivel. *Estudios sobre Educación*, 27, 63-90.

MINELLI-DE-OLIVEIRA, J., CAMACHO-I MARTÍ, M. y GISBERT-CERVERA, M. (2014) Explorando la percepción de estudiantes y profesor sobre el libro de texto electrónico en Educación Primaria. *Comunicar*, 42, 87-95. [\[En línea\]](#)

OEI (2022). *Informe Diagnóstico de necesidades formativas en la educación técnica profesional sobre competencias digitales en los países de Alianza Pacífico*. Madrid: OEI-IIFAC. [\[En línea\]](#)

OECD (2013) *Educational Research and Innovation Leadership for 21st Century Learning*. OECD publishing

RUIZ, C.; MAS, O. Y TEJADA, J. (2008). El uso de un entorno virtual en la enseñanza superior: una experiencia en los estudios de pedagogía de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) y la Universitat Rovira i Virgili (URV). *Revista Iberoamericana de educación*, 46/3, 1-14.

RUIZ, C.; MAS, O. Y TEJADA, J. (2008). Estratègies didàctiques a l'ensenyament universitari. Experimentació de crèdits ECTS en els estudis de Pedagogia i Psicopedagogia. *Temps d'Educació*, 34, 183-202.

SELWYN, N. y GOUSETI, A. (2009) School and web 2.0.: a critical perspective, *Educatio Siglo XXI*, nº 27.2-2009, 147-165. [\[En línea\]](#)

SENGE, P. (1990). *The fifth discipline: the art and practice of the learning organization*. New York: Currency Doubleday

VALVERDE, J. (2014) MOOCs: una visión crítica desde las ciencias de la educación. *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*, Vol. 18,1. pp. 93-111. [\[En línea\]](#)

VANDERLINDE, R., AESAERT, K., & VAN BRAAK, J. (2014). Institutionalised ICT use in primary education: A multilevel analysis. *Computers & Education*, 72, 1-10.

Bibliografia complementària

AREA, M. y PESSOA, T. (2012) De lo sólido a lo líquido: las nuevas alfabetizaciones ante los cambios culturales de la web 2.0., *Comunicar*, 38, XIX, pp.13-20. [\[En línea\]](#) [Consulta 15/7/2013]

AREA, M. (2004) Máquinas que enseñan. Una revisión de los métodos de enseñanza-aprendizaje con ordenadores. *Bordón*, 56 (3 y 4), pp. 483-491.

BOSCO, A. (2003) Nuevas Tecnologías y enseñanza: un estudio basado en el enfoque sociocultural, *Fuentes*, 4, pp.84-100 [\[En línea\]](#)

BOSCO, A. (2004) Los medios de enseñanza en la educación escolar: de la necesidad de un nuevo entorno para aprender y enseñar. *Quaderns digitals*, nº 36, [\[En línea\]](#) [Consulta 27-09-10]

BOSCO, A.; LARRAIN, V.; SANCHO GIL, J. y HERNÁNDEZ, F. (2007) School +: un proyecto europeo para repensar la enseñanza secundaria. *Revista de Educación* (Madrid), 347, pp. 157-180 [\[En línea\]](#) [Consulta 9/10/2008]

- BOSCO, A. (2008) Las Tecnologías de la Información y la Comunicación en la Formación del Profesorado: lineamientos, actualidad y prospectiva, *Razón y Palabra*, nº 63, [[En línea](#)]
- BOSCO, A. (2013) Las TIC y la educación escolar: tiempo y espacio como obstáculos o aliados de la innovación. *Investigación en la escuela*, 79, pp. 43-52.
- BUCKINGHAM, D. (2004): Connecting the family? "Edutainment" Web sites and learning at home. *Education. Communication & Information*. Vol. 4, nº 2/3. July/Nov. 2004. Pp. 271-291.
- BURBULES, N. y CALLISTER, T. (2001) *Riesgos y promesas de las nuevas tecnologías de la información y la comunicación*. Buenos Aires: Granica.
- DE PABLOS PONS, J. (2009) *La formación del profesorado en la era de Internet*. Málaga: Ediciones Aljibe.
- DE PABLOS PONS, J. (2010) *Políticas educativas y buenas prácticas con TIC*. Barcelona: Editorial Graó.
- DEZUANNI, M. y MONROY-HERNÁNDEZ, A. (2012). "Prosumidores interculturales": creación de medios digitales globales entre jóvenes. *Comunicar*, nº 38 XIX, pp.59-66. [[En línea](#)] [Consulta 15/7/2013]
- COBO ROMANÍ, C. y PARDO KUKLINSKI, H. (2009) *Planeta web 2.0. Inteligencia colectiva o medios "fast food"* [[En línea](#)] [Consulta 27-09-10]
- DE PABLOS, J. (2001) Los estudios culturales y la comunicación. Algunas herramientas conceptuales para interpretar la mediación tecnológica. En AREA, M. (Coord.) *Educación en la sociedad de la información*. Bilbao: Desclee de Brouwer. Pp. 145-178.
- FERNÁNDEZ REIRIS, A. (2005) *La importancia de llamarse libro de texto. Hegemonía y control del currículum en el aula*. Madrid: Miño y Dávila Editores.
- GEWERC BARUJEL, A. (2009) *Políticas, prácticas e investigación en tecnología educativa*. Barcelona: Ediciones Octaedro.
- GARRISON, D. y ANDERSON, T. (2005) *El e-learning en el siglo XXI*. Barcelona: Octaedro.
- KOTILAINEN, S. (2009) Participación cívica y producción mediática de los jóvenes: "Voz de la juventud". *Comunicar*, nº 32, XVI, pp. 181-192. [[En línea](#)] [Consulta 11/6/2012]
- LANKSHEAR, C. y KNOBEL, M. (2008) *Nuevos alfabetismos. Su práctica cotidiana y el aprendizaje en el aula*. Madrid: Morata.
- LITWIN, E. (2005): La tecnología Educativa en el debate didáctico contemporáneo. En LITWIN, E. (Comp.) (2005) *Tecnologías educativas en tiempos de Internet*. Pp.13-34.
- MARCELO GARCÍA, C. y PERERA RODRÍGUEZ, V. H. (2004) Aprender con otros en la red. El análisis de los foros de debate como espacio de comunicación asincrónica. *Bordón*, 56 (3 y 4) pp. 533-558.
- RAYÓN, L. (2008, julio) Los edublogs como entornos de experiencia para una alfabetización multimodal. Reflexiones desde la investigación etnográfica en los entornos escolares. Ponencia *XIII Congreso Internacional en Tecnologías para la Educación y el Conocimiento: la Web 2.0.*, 3, 4 y 5 de julio de 2008.
- SANCHO, J. (2006) Formar lectores y autores en un mundo visual. *Cuadernos de Pedagogía*, nº 363, pp. 52-57.
- SANCHO, J. M. (2008) De TIC a TAC, el difícil tránsito de una vocal. *Investigación en la escuela*, 64, 19-30. [[En línea](#)] [Consulta 15/7/2013]
- SANCHO GIL, J. y ALONSO CANO, C. (2012). *La fugacidad de las políticas, la inercia de las prácticas*. Barcelona: Octaedro.

SANGRÀ, A. y SANMAMED, M. (2004) *La transformación de las universidades a través de las TIC: discursos y prácticas*. Barcelona: Editorial UOC.

Programari

Moodle

Google Drive

Mentimeter

Gennially

Etc...

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Espanyol	segon quadrimestre	tarda